

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Жогло Олександр Васильович,
аспірант
Науково-дослідного інституту публічного права
м. Київ, Україна

Представлене наукове дослідження присвячене актуальному питанню – аналізу ефективності адміністративно-правового регулювання державної політики з питань розвитку суб'єктів малого підприємництва в умовах дії правового режиму воєнного стану. Наголошено, що поточна ситуація, попри виняткову складність і непрогнозованість, засвідчує необхідність стійкої підтримки суб'єктів малого підприємництва. Засвідчено, що виклики, загрози і ризики воєнного часу поки не є істотними перешкодами у відмові від розвитку різних форм підприємництва в Україні. Особливу роль, із огляду на виняткові обставини у цьому сенсі, відведено саме обраній групі суб'єктів.

З'ясовано, що однією з реальних перепон для розвитку останніх є деякі недопрацювання з точки зору механізмів адміністративно-правового регулювання. Виходячи з цього, наголошено на потребі здійснення аналізу ефективності зазначеної регламентації, а також виявлення нагальних дискусійних позицій.

У рамках дослідження визначено типи нормативно-правових актів, що містять норми адміністративного права і сукупно утворюють механізми адміністративно-правового регулювання вказаної сфери. Для повноти і всебічності роботи запропоновану персональну градацію останніх, а саме: 1) Конституція України; 2) міжнародні договори (різного предметного спрямування); 3) закони (закони і кодекси); 4) підзаконні нормативно-правові акти.

Проаналізовано засади державної правової політики, які є основою цих механізмів та орієнтирами керівних підходів під час розв'язання підвідомчих питань. З'ясовано виняткову роль у відповідній умовній ієрархії Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Доведено активну зацікавленість держави у аналізованих заходах, що підтверджується законодавчими змінами до репрезентованого акту.

Виявлено ключові уразливі місця крізь призму ефективності такої регламентації під час дії спеціального правового режиму на території України. Наголошено увагу на існування деяких нагальних проблем в умовах воєнного часу. Окреслено перспективні кроки для їхнього вирішення, що мають сприяти розвитку суб'єктів малого підприємництва посилюючи потенціал останніх.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, воєнний час, засоби, механізми, норми адміністративного права, підприємництво.

Рекомендоване посилання:

Жогло О. В. Аналіз ефективності адміністративно-правового регулювання державної політики з питань розвитку суб'єктів малого підприємництва в умовах дії правового режиму воєнного стану. *International Bulletin on Public Administration and Legal Affairs*. 2025. № 2. С. 40–46. DOI:

ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF STATE POLICY ON THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES IN THE CONDITIONS OF THE ACTION OF THE LEGAL REGIME OF MARTYR STATE

Zhoglo Oleksandr Vasyliovych,

Postgraduate Student, Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine

The presented scientific research is devoted to the topical issue – analysis of the effectiveness of administrative and legal regulation of state policy on the development of small business entities under the legal regime of martial law. It is emphasized that the current situation, full of complexity and unpredictability, provides stable support for small business entities. It is shown that the challenges, threats and risks of wartime are not yet significant obstacles to the rejection of the development of various forms of entrepreneurship in Ukraine. A special role, given such circumstances, in this sense, is assigned to a selected group of entities.

It was found that one of the real obstacles to the development of the latter are some shortcomings in terms of administrative and legal regulation mechanisms. Based on this, the need to analyze the effectiveness of the aforementioned regulation, as well as identify urgent discussion positions, was emphasized.

The research identifies the types of regulatory legal acts that contain administrative law norms and collectively form the mechanisms of administrative legal regulation of the specified sphere. For the completeness and comprehensiveness of the work, a personal gradation of the latter is proposed, namely: 1) the Constitution of Ukraine; 2) international treaties (of various subject areas); 3) laws (laws and codes); 4) subordinate regulatory legal acts.

The principles of state legal policy, which are the basis of these mechanisms and guidelines for management approaches when solving subordinate issues, are analyzed. The exceptional role in the corresponding conditional hierarchy of the Law of Ukraine “On the Development and State Support of Small and Medium-Sized Entrepreneurship in Ukraine” is clarified. The active interest of the state in the analyzed measures is proven, which is confirmed by legislative amendments to the represented act.

Key vulnerabilities are identified through the prism of the effectiveness of such regulation during the operation of a special legal regime on the territory of Ukraine. Attention is drawn to the existence of some urgent problems in wartime conditions. Promising steps for their solution are outlined, which should contribute to the development of small business entities by strengthening their potential.

Key words: *administrative and legal support, wartime, means, mechanisms, norms of administrative law, entrepreneurship.*

Актуальність теми

Виклики воєнного часу кардинально позначилися на різних сферах суспільного та громадського життя країни. Не залежно від локації, характеру відносин й умов управлінського, організаційного, економічного, правового, технічного та інших походжень мали місце зміни довоєнної парадигми. І навіть ті аспекти, яким вдавалося зберегти первісний порядок поступово зазнали точкових коригувань.

Така ситуація спровокувала необхідність перегляду існуючих керівних підходів і практик відносно більшості напрямів санкціонованого впливу. Ключовою метою самих новацій було і залишається забезпечення належних умов для провадження певної діяльності. Зазначена потреба продиктована конституційними нормами, що передбачають необхідність дієвих охорони та захисту прав, свобод і законних інтересів всіх учасників відносин. Вочевидь, що відсутність

належних проявів уваги в перспективі звузили гарантовані можливості фізичних та юридичних осіб стосовно значного діапазону питань.

Серед критичних позицій особливо виділяється такий вектор як умови для стійкого функціонування суб'єктів малого підприємництва (далі – СМП) і необхідних можливостей для їхнього розвитку. В різні довоєнні періоди ці суб'єкти часто опинялися у ситуаціях обмеженості та невідзначеності (Тонюк, 2021; Ремінський & Глуценко, 2019; Кисляк, 2023). Проте, з початку повномасштабного вторгнення з'явилися нові тригери і посились деякі існуючі каталізуючі чинники, що несуть реальні й потенційні ризики для гарантованого їх становища (Деревянко, 2022; Близнюк, 2023; Час для дії, 2025). На прикладі темпорально останньої публікації мова йде про такі значущі фактори: 1) податковий тиск і фінансові обмеження; 2) кадровий дефіцит і відтік робочої сили; 3) вплив енергетичної нестабільності;

4) інші аспекти (Час для дії, 2025). Безумовно, це лише не значний діапазон стійких проблем, які справляють відповідний ефект на роботу більшості СМП істотно ускладнюючи діяльність останніх. При чому нерідко ситуація призводить до юридичного і фактичного припинення роботи таких суб'єктів, що доводиться новітніми статистичними відомостями. Так, на початок травня 2025 р. в Україні завершили діяльність понад 100 тис підприємств (Опендатабот, 2025). Левова частка цих представників якраз складає досліджувана нами група учасників відносин. Зазначена тенденція формує умови для висловлення відповідних прогнозів, особливо на фоні ускладнення військово-політичної й економічної ситуацій. Свій вагомий вплив має і зміст багатьох важливих міжнародних та міждержавних процесів критично значимих для української держави.

Окреслена реалістична обстановка спонукає до невідкладного перегляду наявної державної політики в цій сфері. З типових аспектів щодо розробки концептуальних шляхів удосконалення засобів і способів реалізації останньої слід також не оминати увагою механізми забезпечення її здійснення. В цьому сенсі уваги вартує існуюче адміністративно-правове забезпечення таких заходів, адже відповідні норми регламентують сам процес вказаної діяльності (Коломоєць, 2011; Дояр, 2021; Кантор, 2024). Вони супроводжують більшість основних форм управлінської діяльності державних і самоврядних суб'єктів, сприяючи реальному досягненню (у тому числі завдяки заходам примусу) відповідних цілей. Не останнє значення у цьому аспекті відводиться факту легалізації роботи, що можливо якраз завдяки нормативному упорядкуванню.

Відповідно, належне адміністративно-правове забезпечення всіх таких процесів – обов'язкова умова, якщо виходити із засадничих приписів чинного законодавства. Не залежно від міри перспективності керівних цілей, у тому числі на рівні стратегії, виняткове значення мають норми за допомогою яких вони будуть провадитися.

Сучасний державотворчий період супроводжуються динамічною, часто непослідовною регуляторною й суміжними діяльністю. Зазначене переважно негативним чином відображається на ефективності адміністративно-правової регламентації вказаної сфери (Волинець, 2024; Хом'яченко & Джура, 2024; Рекотов та ін., 2025). Тому актуальною бачиться проблема аналізу існуючих підходів адміністративно-правового забезпечення державної політики в цій області на предмет їхньої ефективності та відповідності наявним умовам. Ініціювання шляхів вирішення таких дискусійних позицій сприятиме дієвості державної політики, у тому числі існуючих підходів й орієнтирів.

Стан дослідження

Питання визначальної ролі адміністративно-правового регулювання як для аналізованої, так й інших, у тому числі суміжних сфер доцільно вважати загальноновизнаним і таким, що

не вимагає додаткової аргументації. Ці погляди давно об'єктивовані у багатьох фундаментальних працях та лягають в основу низки постулатів правничої науки. Фактично на них базуються ряд похідних думок, які забезпечують поступальний і, що важливіше, послідовний рух новітніх траєкторії змісту названої регламентації.

Однак, тематика ефективності зазначених інструментів на сучасному етапі розкрити фрагментарно (Волинець, 2024; Хом'яченко & Джура, 2024; Беззубов & Коваль, 2024; Леонов, 2024; Рекотов та ін., 2025) переважно будучи націленою на іншу грань питання. Зазвичай увага фокусується на викликах правничої сфери, що у повній мірі не розкриває проблематику ефективності усталених механізмів. Ураховуючи це та зважаючи на нагальну потребу максимізації потенціалу управління виникає мотивована необхідність оцінки саме ефективності вказаних засобів.

Мета статті

Відповідно до сформованих орієнтирів наукової роботи метою аналізу має стати незалежна та неупереджена оцінка ефективності існуючого адміністративно-правового забезпечення державної політики з питань розвитку суб'єктів малого підприємництва в умовах дії правового режиму воєнного стану. Розроблена мета передбачає необхідність виконання таких обов'язкових завдань: 1) визначити ключові типи нормативно-правових актів, що містять норми адміністративного права і сукупно утворюють механізми адміністративно-правового регулювання вказаної сфери; 2) проаналізувати засади державної правової політики, які є основою цих механізмів та орієнтирами керівних підходів під час розв'язання підвідомчих питань; 3) виявити ключові уразливі місця кризь призму ефективності такої регламентації під час дії спеціального правового режиму на території України.

Виклад основного матеріалу

Чинне вітчизняне законодавство налічує значну кількість нормативно-правових актів предметом регламентації яких є аналізована сфера відносин. Починаючи від Основного закону України і завершуючи різними документами підзаконного рівня вони сукупно формують однойменні механізми. Такий підхід має місце не залежно галузі діяльності СМП формуючи єдині стандарти підприємництва в межах національної юрисдикції.

Безумовно, фундаментальне й ієрархічно найвище місце відведено Конституції України, адже в ній об'єктивовано засади регулювання будь-яких галузевих правових механізмів. У контексті саме адміністративно-правового регулювання нею закладені основи функціонування провідних суб'єктів публічно-правових відносин. Залежно від завдань і характеру функцій йдеться про створення необхідних законодавчих умов, виконання самої політики, контролю, нагляду, взаємодії, охорони й захисту прав учасників тощо. Виходячи з конституційних приписів

приймаються (затверджуються) інші акти законодавства формуючи саме упорядковані адміністративно-правові механізми.

Якщо орієнтуватися на підхід закріплений Розділом II Закону України «Про правотворчу діяльність», то наступними слід назвати групу міжнародних договорів. Наведений тип документів має різні, але не багаточисленні форми вираження, які приймаються суб'єктами міжнародного права. Слід вказати, що в контексті досліджуваної сфери йдеться про декількох значимих органів, котрі, ураховуючи суверенітет кожної країни, формують базис міжнародного правопорядку.

Слушно і виправдано вести мову про різновекторні документи за сферами упорядкування. До прикладу, Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 27 червня 2014 року налічує ряд новітніх доктринальних положень, у тому числі щодо обов'язкової трансформації вітчизняного підприємницького правового середовища. Приписи Європейської конвенції про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року чи Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 8 листопада 1990 року також лягають в основу законодавства з протидії загрозам, які можуть мати місце під час здійснення підприємницької діяльності. Іншими словами, йдеться про широкий перелік різних типів міжнародних актів визнаних Україною. Керуючись актуальним офіційним підходом вказана постановка питання дає юридичне підґрунтя розглядати їх в якості елементу адміністративно-правового забезпечення зазначеної сфери.

Важливою групою документів вбачаються закони, котрі регулюють найважливіші суспільні відносини в країні. Це стосується й різних аспектів діяльності СМП юридичний вплив на які здійснюється за допомогою норм адміністративного права.

У цьому випадку також доцільно вести мову про численну кількість актів, що охоплюють різні аспекти репрезентованої сфери. В наукових джерелах нерідко зустрічаються різні критерії щодо їхньої градації, котрі вартують схвалення й підтримки. Разом із тим, пропонується розділити їх на дві загальні підгрупи, а саме: 1) закони; 2) кодекси як різновиди законів. Обраний підхід є практичним та корелюються із новітніми правотворчими баченнями.

Із приводу конкретизації законів, то слушно назвати такі як «Про акціонерні товариства», «Про господарські товариства», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про товариства

з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про фермерське господарство» і багато інших. Зазначені й решта відповідних документів містять норми адміністративного права, котрі є основною адміністративно-правових механізмів регулювання діяльності СМП.

Відносно кодифікованих нормативно-правових актів, то, як відомо, їх відмінність полягає в упорядкуванні й уніфікації норм, що регламентують однорідну сферу суспільних відносин. У такий спосіб повинна досягатися стабільність регулювання не допускаючи розбалансованості й не типовості впливу на поведінкові моделі суб'єктів підприємництва. До основних актів необхідно віднести наступні: 1) МК України; 2) ПК України; 3) ЦК України; 4) ЦПК України; 5) інші кодекси. За своєю роллю вони не різняться від класичних законів, а лише сприяють оптимізації механізмів адміністративно-правового впливу.

Останньою групою слід вважати категорію підзаконних нормативно-правових актів, що орієнтовані на забезпечення виконання законодавчих норм. Із огляду на їхню чисельність не доцільною бачиться практика диференціації й персоніфікації останніх. Для суті нашого питання слід усвідомлювати, що вони доповнюють наявні механізми часто юридично уможливаючи сам процес регламентації. Однією зі специфічних рис охоронюваних відносин є потреба їхньої деталізації, що не завжди вдається за допомогою законів. Натомість, представники аналізованого типу переважно предметно націлені на вузьке коло відносин. Завдяки чому усувається правовий вакуум та має місце всебічне охоплення заходами впливу.

Висловлені вище переконання, з-поміж іншого, надають можливість представити своє бачення ключових джерел, що містять аналізовані нами норми. Зокрема, перспективним бачиться наступне розмежування: 1) Конституція України; 2) міжнародні договори (різного предметного спрямування); 3) закони (закони і кодекси); 4) підзаконні нормативно-правові акти. Норми, що містяться в цих документах та формують і приводять у дію механізми адміністративно-правового регулювання державної політики захисту прав й інтересів СМП.

Як відомо, засадничо державна правова політика воєнного часу на фоні економічних викликів виходить із необхідності всебічного забезпечення сил безпеки і оборони. Це передбачає провадження мобілізаційних заходів, що охоплює організаційні, політичні, економічні, фінансові, соціальні, правові та інших аспекти громадського життя. Питання обороноздатності країни є пріоритетним і об'єктивно спонукає до багатьох трансформацій в державі, що має всеохоплюючий ефект.

У контексті СМП такі підходи не є винятком забезпечуючи долучення цих елементів до названих заходів. При цьому слід враховувати точку зору правотворця щодо необхідності особливих форм

підтримки такої категорії учасників. Для практичної реалізації цієї ініціативи було прийнято Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Варто підкреслити, що значна частина нових редакцій останнього мала місце у період дії правового режиму воєнного стану.

Згідно ч. 1 ст. 3 однойменного акту мета державної політики в частині розвитку цих суб'єктів полягає в наступному: 1) створення сприятливих умов для розвитку підприємництва; 2) забезпечення їхнього розвитку задля формування конкурентного середовища, а також власне підвищення конкурентоспроможності; 3) стимулювання інвестиційної та інноваційної активності; 4) сприяння провадженню діяльності щодо просування вироблених ними товарів (робіт, послуг), результатів інтелектуальної діяльності на внутрішній і зовнішній ринки; 5) забезпечення зайнятості населення шляхом підтримки підприємницької ініціативи громадян. Якщо оцінювати ці орієнтири крізь призму сьогодення, то мовиться щодо базових аспектів. Іншими словами, йдеться про загальні підходи, котрі мають вагоме значення в більшість періодів, однак можуть обмежено враховувати виклики воєнного часу.

З огляду на визнані цілі і враховуючи суть завдання виконуваного дослідження варто також сфокусувати увагу на ключові вектори цієї політики. Відповідно до ч. 1 ст. 4 вказаного документу йдеться про такі знакові напрями: 1) удосконалення та спрощення порядку ведення обліку в цілях оподаткування; 2) запровадження спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для СМП, що відповідають критеріям, встановленим у податковому законодавстві; 3) залучення СМП до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення постачання продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб; 4) забезпечення фінансової державної підтримки цих суб'єктів шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо; 5) сприяння розвитку інфраструктури підтримки СМП; 6) гарантування прав СМП під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; 7) сприяння спрощенню дозвільних процедур та процедур здійснення державного нагляду (контролю), отримання документів дозвільного характеру для СМП і скороченню строку проведення таких процедур; 8) організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для СМП; 9) впровадження механізмів сприяння та стимулювання до використання у виробництві СМП новітніх технологій, а також технологій, які забезпечують підвищення якості товарів (робіт, послуг). За намірами правотворця виконання локальних завдань у межах таких питань має поступово посилювати потенціал аналізованих суб'єктів. Це стосується й періоду воєнного часу попри появу додаткових

істотних викликів, загроз та ризиків у тому числі в цій сфері.

Варто зазначити, що ці підходи формують засади державної політики якщо виходити з міркувань ціннісних орієнтирів. Це має відбиток на механізмах адміністративно-правового регулювання за допомогою котрих остання практично здійснюється. Іншими словами, визнані законодавчі мета та напрями окреслюють характер і специфіку санкціонованих інструментів політики розвитку СМП.

Разом із тим, аналізуючи воєнний період слід зацентувати увагу на деяких суперечливих і непослідовних підходах здійснення цих заходів. Якщо порівнювати законодавчі орієнтири безпосередній діяльності уповноважених осіб, то вартують особливої уваги деякі аспекти.

У першу чергу, слід виділити питання збалансованого податкового навантаження для вказаної групи господарських відносин. Слід вказати на змінну і, подекуди, суперечливу податкову політику відносно діяльності СМП. В цьому контексті йдеться не про режими оподаткування з відповідними строками, ставками, пільгами, базою тощо. Увага прикута до недосконалості адміністративно-правових механізмів, за допомогою яких здійснюються відповідні заходи. З огляду на часті трансформації, особливо на підзаконному рівні виникають колізії й прогалини в рамках правозастосування.

Така ситуація створює додаткові перепони для вказаних учасників, що особливо деструктивно по відношенню до добросовісних платників. На фоні подекуди суперечливих умов виконання однойменних зобов'язань це може спонукати до прийняття відповідних рішень. Конкретизовано мова йде про припинення діяльності, повної чи часткової тінізації та інших кроків, які не становили короткострокову мету господарюючого суб'єкта.

Відповідно, виникає мотивована потреба послідовної роботи під час формування нових умов справляння податкових зобов'язань. У цьому аспекті слід наголосити на необхідності застосування комплексного підходу, що включає розробку релевантних адміністративно-правових механізмів.

В світлі вимушеного перегляду політики видатків держави на користь оборонних потреб слід достатню увагу приділяти розвитку СМП. Безумовно, в період повномасштабного вторгнення урядом було вжито значну кількість вагомих заходів націлених на вказану сферу. Неабияке значення мають також і міжнародна й міждержавна підтримки шляхом надання грантів. Такі моделі користуються особливим попитом в Україні, дієво стимулюючи до відкриття власної справи.

Однак, потребує уваги питання забезпечення належного використання різних форм підтримки СМП. Стратегією відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації

малого і середнього підприємництва на період до 2027 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 821-р визначено основні вектори розвитку державної політики у цій сфері. Водночас, документ не достатньо розкриває позиції контролю та нагляду за використанням зазначеної підтримки. Така постановка питання несе істотні ризики з огляду на потенційні зловживання. Внаслідок чого, можливе погіршення іміджу України, що імовірно відобразиться на кількості й обсягах грантової підтримки.

Також увагу слід присвятити питанню розвитку інфраструктури СМП, що передбачає формування сприятливого сучасного правового підґрунтя. Адже будь-які умови організації й функціонування мають переконливіший вигляд у випадку юридичного закріплення останніх. Орієнтація лишень на декларативні приписи несе певні ризики, що відштовхуватимуть вказану категорію осіб. Наявні складні умови різного типу та інші невизначеності не спонукатимуть до конструктивізму, а лише поглиблюватимуть руйнівні процеси.

Виходячи з цього, уваги заслуговує питання належного адміністративно-правового забезпечення такого вектору, що надасть змогу регулювати вказані відносини у майбутньому. У межах цього завдання важливим є підпитання взаємодії з профільними публічними установами (Державна аудиторська служба, Державна податкова служба України, Державна регуляторна служба України, Державна служба фінансового моніторингу України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку й ін.). Такий підхід бажаним чином відобразиться на майбутній мережі й зв'язках інфраструктури СМП. Оскільки, сама згадана інфраструктура буде тісно пов'язаною з названими й рештою державними установами.

Висновки

1. Вітчизняне законодавство налічує значну кількість актів, які містять норми, що уможливають заходи адміністративно-правового регулювання досліджуваної сфери. Йдеться про декілька типів (груп) цих документів, що зумовлено специфікою правотворчої техніки формуючи відповідні механізми супроводу в рамках реалізації державної політики. На сучасному етапі слушною бачиться наступна градація цих джерел: 1) Конституція України; 2) міжнародні договори (різного предметного спрямування); 3) закони (закони і кодекси); 4) підзаконні нормативно-правові акти. Більшість із таких груп налічують широкий діапазон документів, повністю чи частково націлені на репрезентовану область.

2. Засади державної правової політики, що є основою цих механізмів та орієнтирами керівних підходів містяться у багатьох актах. Проте, особливе місце в цій умовній ієрархії відведено Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Більшість його останніх редакцій було

прийнято у період дії правового режиму воєнного стану, що свідчить про дійсну зацікавленість держави в розвитку СМП. Закріплені його законодавчі мета та напрями окреслюють характер і специфіку санкціонованих інструментів політики зростання цих суб'єктів.

3. Разом із тим, осяжне минуле наочно демонструє деякі прорахунки й недоліки здійснюваних заходів. До ключових спірних аспектів слід віднести такі позиції: 1) випадки непослідовності і суперечливості податкової політики по відношенню до СМП, що є негативним із позиції дієвого адміністративно-правового регулювання; 2) неефективні наміри в частині забезпечення належного використання різних форм підтримки СМП від держави, а також міжнародних й іноземних партнерів; 3) обмежений розвиток інфраструктури СМП, що зумовлено відсутністю комплексного адміністративно-правового забезпечення такого вектору. В межах кожного розкритого дискусійного питання окреслено напрями їх вирішення за допомогою адміністративно-правових засобів.

Список використаних джерел:

- Тонюк М. (2012). Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні. *Формування ринкової економіки* : зб. наук. пр. [редкол.: О. Беляєв (відп. ред.) та ін.]. Київ : КНЕУ. Вип. 27. С. 116–125.
- Ремінський М., Глущенко Я. (2019). Тенденції і проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. № 16. С. 224–233.
- Кисляк Р. (2023). Економіка Незалежності: чого досягла і що втратила Україна за 32 роки. *НОВИНИ LIVE*. URL: <https://economics.novyny.live/ekonomika-nezalezhnosti-chogo-dosiagla-i-shcho-vtratila-ukrayina-za-32-roki-114253.html>
- Деревянко А. (2022). Зростання попри війну: чого очікує бізнес від держави для розвитку в 2023 році. URL: <https://mind.ua/openmind/20247494-zrostannya-popri-vijnu-chogo-ochikue-biznes-vid-derzhavi-dlya-rozvitku-v-2023-roci>
- Близнюк Є. (2023). Виклики бізнесу під час війни: відновлення кадрів, роль держави та зміни у плануванні. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/blog/yevheniia_blyzniuk/584600_vikliki_biznesu_pid_chas_viyuni.html
- Чи переживе малий бізнес у 2025 році? Виклики, перспективи та нові можливості (2025). Час для дії. URL: <https://timeforaction.info/2025/02/09/malyj-biznes-ukrayina-2025-vyklyku-perspektyvy>
- На 44 % більше фопів закриваються цьогоріч, ніж у 2024 (2025). Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/foonomics-2025-4>
- Коломоець Т. (2011). Адміністративне право України. *Академічний курс* : підручник. Київ. 576 с.
- Дояр Є. (2021). Норми адміністративного права: сучасний погляд на ознаки та сутність. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 3. С. 91–97.

- Кантор Н. (2023). Норми адміністративного права як об'єкт цілепокладання: поняття та ознаки. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія «Право. Публічне управління та адміністрування». № 7. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-7-01-08>
- Волинець В. (2024). Виклики правового регулювання електронної комерції в контексті глобалізації цифрової економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Т. 2. № 84. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.2.1>
- Хом'яченко С., Джура В. (2024). Правове регулювання господарської діяльності в умовах воєнного стану: досвід і виклики. *Юридичний вісник*. 3 (72). С. 174–183.
- Рекотов П., Метеленко Н., Попова А. (2025). Ідентифікація, організаційно-правове регулювання господарської діяльності та виклики для суб'єктів підприємництва. *Економіка та суспільство*. (72). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-34>
- Беззубов Д., Коваль М. (2024). Якість та ефективність адміністративно-правового забезпечення діяльності органів виконавчої влади в сфері протидії податкових правопорушень. *Київський часопис права*. (3). 111–116. URL: <https://doi.org/10.32782/kij/2024.3.16>
- Leonov O. (2024). Ponyattya ta vydy prav hromadyan u sferi pidpryyemnytskoyi diyalnosti yak obyektu administratyvno-pravovoho rehulyvannya. *Forum Prava*. 79 (2). 128–134. URL: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10933575>